

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

Cena na leto doma 10 din. ali 40 K. V Ameriko cena na leto 50 din. ali 200 K. Kam doma na eden naslov od deset falatov više hodi, dobijo naročniki i kalendar brezplačno.

„Vredništvo i opravištvo Novin je v Črensovcih, Prekmurje“.

Vrednik Klekl Jožef, vp. plebanoš v Črensovcih.

Rokopise i naročino pošiljajte na uredništvo ali opravištvo Novin v Črensovce Prekmurje. Oglasi, (inserati) se tudi tu sprejmajo. Cena ednega kvadratnega centimetra za ednek en dinar (4 K.) za večkrat popust od 5% do 40%.

Kumanovo.

Preminoli teden smo svetili desetletnico bitke na Kumanovom. Po celoj državi so bili slavnostni dnevi od 24 do 27 oktobra. Posebno na Kumanovom so bile velike slavnosti, šterim je prisostvoval sam kralj i kraljica pa tudi vlada z velikim številom poslancov.

Tej dnevi so velke važnosti za celo krščansko Evropo, posebno pa za Balkan, naj bole pa za nas Jugoslovane. Velke važnosti so za krščeničke po Balkani i važni so tudi za zgodovino i celo politiko. Vsem nam je znano, da so Törki gospodarili več šest sto let po Balkani. Prišli so iz Azije kak divji narod, a z močnov vojskov s svojimi Sultani. Dugo so meli zasedeno srednjo Vogrsko. V strahi so držali celo Evropo. A itak so trpeli naj več od Törkov ravno Jugoslovani; kakti Bolgari, Srbi, Hrvatje pa tudi Slovenci. V tej krajaj so Törki marjali, požigali, iz tej krajov so gnali krščanske mladence, štere so potem vzgajali za svoje vojake, takzvaue jančičare. Pregarjali so krščanstvo i širili vöro Mohameda. Pobijali so kulturo i to je tudi vzrok, da je kultura na Balkani zaostala, da so se ne mogle zidati šole i da so tak zaostali tudi naši bratje Srbi, šteri so prle meli kulturo, kakša je bila pred Törki v zapadnoj Evropi.

Dugo so se borili i bojuvali Srbi proti Törkom, mnogo i mnogo jij je obležalo na bojščih, a itak so ne prenehali, nego so delali vsigdar na to, da Törke potisnejo iz srbske zemlje, da spravijo sloboščino celomi svojimi narodi. Prišlo je do balkanske bojne leta 1912. Začnola je mala Črna Gora, potem so njoj sledili drugi balkanski zaveznički. Križ je šo proti pol meseci. (Törki majo za znamenje pol meseca). Srbska vojska je šla v trej kolonaj; edno izmed tej je vode tedašnji prestolonaslednik denešnji kralj Aleksander. Törki so bežali vsešerom, pri Kumanovom se pa postavi v vtrdjenij postojankaj Zekki paša z 80.000 možmi. Tu se je začnola strašna bitka 24 oktobra l. 1912. V toj bitki so se Srbi borili junaško, do skrajnosti i tak si priborili sijajno zmago nad Törki, štere so popolnoma razbili. Törki so spometali orožje i zbežali, ostalo jij je tu 10.000 mrtvij i težko ranjenij. Te den je bila moč Törkov strta, zmagali so Slovani i dobili svobodo, te den se je tudi Kosovo, gde so nekdaž Törki Srbe pobili, strašno maščevalo. Te den je pomeno konec törskomi gospodstvi v Evrópi. Zmagao je križ.

Zaistino srečen den za nas Jugoslovane, vreden je, da smo ga svetili i se spominjali padlij junakov, šteri so žrtvivali svoje življenje za slobodo domovine. Tudi mi Slovenci-Prekmurci smo lahko toga dneva veselili, vej je te den bio naj vekši korak do zjedinenja južnij Slovanov.

Dosta so trpeli bratje Srbi, da so si priborili slobodo iz pod jarma Törkov i zato tudi lahko na slevesen način obslužavljajo desetletnico svojega osvobodjenje. 29 oktobra 1918 smo pa bili rešeni tudi mi Slovenci i Hrvatje. Tudi naše trpljenje je bilo veliko, mnogo smo mogli prestati tej jezero let, kak so nam gospodovali tiji gospodje. Prišlo je pa den rešitel A Slovenci i Hrvatje pa tudi mi Prekmurški Slovenci smo se osvobodili sami, kak takrat Srbi sami.

Vsi smo prinašali žrtve na oltar domovine za šterov smo hrepneli. Naši dečki so obrnoli orožje proti svojim pravim sovražnikom i tak tudi zmagali. Ne ide zasluga tu samo ednim. Srbi so nam bili samo na pomoč, da se je naše osvobodjenje ležej izvršilo. Mi Slovenci to stran Müre smo ravnotal delali, kak vsi drugi. Meli smo svoje ljudi, šteri so dosta-dosta žrtvivali i delali za združenje z drugimi južnimi Slovani. Naši dečki, legionari i sijajne manifestacije, na šterij se je pokazala volja ljudstva, to vse je pomagalo do združenja. Istno povemo tudi, če trdimo, da so ravno nešterni duhovniki bili glavni voditelje na poti do rešenja i do združenja Jugoslovanov.

Žao pa, da se zdaj bijejo po prsaj samo nešterni gospodje v Belgradi, šteri nam vladajo i pravijo: mi smo vas osvobodili, mi smo vam tak lahko gospodje. To je napačna pot, štero mislo si morajo bratje Srbi izbiti iz glave i pripoznati, da smo vsi ednako vredni, da smo vsi meli vednake zasluge za združenje. Vsi si želemo ednake sloboščine, kak Srbi, tak tudi Hrvatje i Slovenci i kda to bo, potem smo edni i naša moč bo nepremagljiva. Ta sloboščina je pa naša autonomija. Gda to dobimo, mo veselili mi slavili 29. okt. gda smo postali Slovenci i Hrvatje samostalni v novoj državi.

Uradna naznanila.

Ravnateljstvo državnih železnic naznanja, ka se pijanim potnikom ne do več davali listki (karte) za potovanje i ka pijani potniki i tisti, ki z gradim obnašanjem druge potnike motijo, se morejo pri povöj postaji z vlaka odstraniti.

Odpust vojakov rojenij 1898. Ministrstvo je dalo ukaz, da se vojaki rojeni 1898 odpustijo od vojaške službe. Vsakši pa mora meti od županstva potrdilo, da je že služil 18 mesecov v bivšoj avstrovogrskoj vojski ali pa že tudi v jugoslovanskoj. Što je ešče ne služil 18 mesecov, ostane tak dugo vojak, kelko njemi ešče fali do 18 mesecov. Pošlite to starišje svojoj deci, štere ste ešče ne dobili domo.

Odredba ministra za zdravje. To ministrstvo je odredilo sledeče: Za vse one osebe, štere je vgrizno besen pes i se morajo spraviti v kakši Pasteurjev zavod, je stroške dužna vzeti na sebe občina, iz štere je oseba. Občina mora plačati za zdravljenje pa tudi potne stroške. Takšo osebo se mora spraviti do najbližnje postaje na občinske stroške. Občinska oblast mora poslati takšo osebo v 24 vöraj k zdravniku.

Okrajno glavarstvo županom naznanja pod 8804/I brojom, naj si nakupijo za šprickance (šprickance, bzekance) potrebne reči, ar se te smejo brez carine zdaj uvažati, kak — smo to mi v Novinah že popisali, —

Glasi.**Slovenska Krajina.**

M. Sobota. Slavno uredništvo i „Čast mi je vam predložiti v pregled prvo številko „Mörške Krajine,“ štera je štampana v tiskarni v Murskoj Soboti. Lastnik ino vödvänik je posestnik i krčmar Kühar Štefan iz Markišovec. Markišavci ležijo 1/2 vöre od M. Sobote. Prva izdaja je bila 2000 falatov močna. Kak pomagač je znani liberalac demokrat notariuš Koder. Té Koder je prle vödväo vero blateči „Prekmurški Glasnik.“

Ar pa Koder nema nikšega vpliva med prebivalstvom je najeo Kühara i šče skoz njega spraviti naš kraj najbole pa evangeličance v liberalni taber, zato je zavölo Kühara evangeličanca. Kode sam v „Jutro“ liberalnom listi napadno te listi Kühara, ka bi preslepo naše ljudi i oblast Kühar na napad ödgovalja. Smejeta se pa oba tistini, ki verjejo v sleparijo. V vogrski pravöpis i v madjarski jezik se je zdaj skrio liberalni duh. — (Vredništvo ide méno mimo te nove probe, se ne bo spuščalo v štritanje, počaka trezno preišljavanje našega ljudstva i zmago pravice Vr.)

Premeščen je za kaplana k Sv. Jürji Varga Štefan iz D. Lendave, Hauko Jožef ostane duže v Črensovcih. Henrik Holsedi kakehet v D. Lendavi je imenövani ta za kaplana.

Pertoča. Dne 22. oktobra smo obhajali lepo slavnost v našoj fari, kakše že dugo-dugo nej bilo. Od gračke tvrdeke „Szabo“ naročene zvone so nam blagoslovili g. kanonik Štepec Ivan, ki so pri toj prilike držali jako lepi govor. Zednim so tudi blagoslovili našo na novo naslikano (namalano) cerkev. Zahvalimo se njim za trüde, našemi g. plébanoši za preskrbljenje zvonov, g. župani Čontola Janoš, šteri so največ trüda meli pri nabiranji na zvone, deklar i dečkom za okinčanje zvonov i za sodelavanje, da je slavnost tak lepo uspela i vsem darovnikom za milodare. Daj dober Bog tisto zločnost vu fari, štero do glasili zvonovje našlimani, gda do nas vabili k božoj službi. Farniki.

M. Sobota. Za kateheta je imenövani v državno ljudsko šolo i meščansko šolo vlč. g. Horvat Štefan, bivši kaplan pri Sv. Jürji. Dekret imenövivanja je že dan. Imenövivanje za gimnazijo bo tudi prišlo.

Beltinci. Vsem kotrigam Stan. obrt. Društva naznanjamo, da smo se preselili od hotel „Krone“ k gosp. Alojziji Huberi i so uradne vüre vsake sredo popoldne i vsako nedelje predpödanom. Dobijo se tam tudi vsefelé knjige i časopisi za čtetli.

Država.

Dohodki kelekovine i Dohodki kelekovine (od štemplnov) za mesec avgust so značali: V Srbiji i Črnej Gori 9.514,673.860 Din, Hrvatska ia Slavonija 8.192,350.89 Din, Bósna Hercegovina 2.879,565.88 Din, Vojvodina 8.676,932.11 Din, Slovenija 5.042,200.88 Din, Dalmacija 975,568.57 Din. Več kak lani avgusta je letos za 16.936,302.68 dinarov.

Veselje ga je bujlo. Ruski begunec je dobo od svojij domačij iz Rusije pismo, štere ga je tak razveselilo, da je spio na veselje 2 litra konjaka. To je bilo preveč alkohola, zastrupe (zagiftao) si je krv i včasi vmre.

Kralj i kraljica sta darivala združenji invalidov 2 automobila, šteriva ta služila za prevoz betežnikov.

Voditeo socialnih demokratov na Hervaškom bivši minister, Bukšeg je pastao ravniteo delavske družbe za sekulacije v Zagrebi i zednim tudi ravniteo blagajne (kase) delavskih betežnikov. Oba zavoda plačajo delavci z svojimi krvavo zasluženi krajčari. I tisti socialni demokrat, šteroga stranka teliko zna kričati proti „güljenji“ popov, gda tei pár nevolnih litrov dohodka dobijo, pravimo te gospod iz žepa siromaških delavcov vleče na mesec štirideset jezero koron plače. Od toga gotovo nedo pisali socialistični listi.

Gasilsko orodje (šker za ognjegasce, kak cev, pumpa itd) se sme uvažati v našo državo brez plačanja carine i ostalih taks. Ognjegasna društva moro naročiti te reči.

Minister ropje. Vojvodini so veliki župani izdali odredbo liberalnoga ministra prosvete, Pribičevića, da vse cerkvene občine morajo tekom 8 dnij izročiti državi vso svojo vrednost, s šterov so se vzdržavale dozdej. To je odredba ministra Pribičevića. Kaj takšega se samo od Boga nepoznajočih demokratov lejko čaka. To pomeni preganjanje katoličancov i to je proti v ustavi zasiguranj ednakopravnosti. — Naš poslanec i predsednik stanke dr. Korošec je vložil pri tom ministrstvu oster protest i je zahteval, da se te rop preklicje. Izjavo je pa tudi, da vüpa, da se cerkvene občine tomü ne bodo pokorile.

Strašen dogodek ne železnici. Pred par dnevi je prišla nekša kmetica na Zagrebaški kolodvor, da odpotuje z zagorskov železnicov domo. Kda se vzela karto, si je sela na drugo železnico, štera nej peljala proti njeni domovini. Nej daleč od kolodvora je zapazila ženska, da se pomotoma na drugo železnico sela i to jo je tak razburilo, da je došločila z železnice. Pri skočaji je tak nesrečno skočila, da je prišla pod potače vagona, kde je najšla smrt. Pri toj nesreči se je pa zgodilo nikaj nenavadnoga. Ženska je bila naimre v drugom stani (noseča) že 8 mesecov. Kda jo je železnica prerezala, je ženska porodila živo dehte. Dehte so dali na približnoj staciji ednomi železničari, šteri se bo skrbe za nje.

Svet.

Verska škola v Nemčiji. Pri glasovanju v šolski svet v Nemčiji, v Esseni so katoličani dobili 871 glasov, socialisti 15; v Berlini ravnok, v Kölni pa so dobili katoličani 1462 a slobodna škola pa samo 70. — Tak je doživela verska škola v Nemčiji veliko zmago.

Dve čüdi v Lourdesi. V Lourdesi sta se zgodili pa dve čüdi. Eden dvajset let star mladene je ozdravo, šteri je meo jetko. Ozdravela je tudi ena ženska, štera je že 12 let terpela v teškom betegi.

Liberalci i Lourdes. Edna betežnica je na čüden način ozdravela. Dokeč je bila betežna, je vživala od mesta (varaša) Gien podporo i zobsten zdravljenje. Kda je ozdravela je načelnik toga mesta pitao občinski svet ali lahko ta ženska duže vživa podporo. Občinski svet njemi odgovori, da ne, ka je ozdravela na čüden način. — Tak brezvörci, šteri ščejo ednoj katoličanskoj siroti oteškočiti življenje, morajo priznati čüdo na prošnjo preč. Dev. Marije Gospe Lourdske.

Verska statistika v Českoslovaškoj. V Českoj, štera ma 6 i pol milijonov ljudi ma 5 milijonov katoličancov, 390000 pristašov češke narodne cerkvi, 195000 protestantov, 65000 židovov, 585000 brez vsakše vüre i 195000 drugih veroizpovedi. Moravska ma od 2662884 prebivalcov 2421209 katoličanov, 61780 pristašov narodne cerkvi i menjše število drugih ver. Slovaška nema takrekoč nikšij odpadnikov. — Tak vidimo, da število pristašov narodne češke cerkvi ne sega niti do pol milijona pa tudi od teje je dosta proti svojoj voli zapisani v nar. cerkev.

Pošta.

Št. Balazic. Piljenice. Dobili smo begato naročnino i podporo. Hvala. — V. Beltinci. Bog plati. K. Pertoča. Objavili. Prav ste svedočili od novoga lista. Le širite krščanske liste. Prošeno dobite, malo potrpite. — Kornhäusel Šandor. G. Slaveči. Prosimo Vas, dajte 6 Novia vseli vkraj Lenarčič Ani. Zato vam šest več pošilamo. Karolina Šinko. Regačavci. Od moža naročene Novine vam vsaki teden vedno pošiljamo. Zglasite se na vašoj pošti i pri pismonoši.

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge domačine pridelke kupuje in prodaja **ANDREJ OSET** Maribor, Aleksandrova cesta 57. Telefon štey 88.

Stroški Zjedinjenij Držav Sev. Amerike za vojne invalide. Javljajo, da je za vojne invalide izdano od začetka 491 milijon dolarov. Za to leto je bilo v proračuni za invalide odredjenij 513 milj. 693 jezer. Pravijo, da to število naraste na 1 milijardo dolarov. Začeli so tudi zidati 12 velikij bolnic za invalide.

Ljudstvo v Kanadi. Popis ljudstva leta 1921. kaže, da je skupno ljudi v Kanadi 8788956.

V Rusiji je ešče, kak pišejo češki listi, 12000 ujetnikov iz zemlje bivše Austrovojske monarhije.

Čehoslovaški Nemci sami zahtevajo, da se v njihve škole mora prinesiti i učiti češki jezik, tak v srednjij, kak v ljudskij školaj i to že to šolsko leto.

Pazmaneum zavod madžarskij bogoslovcov se zapre v Beči.

Železniška nesreča v Rumuniji. Za časa kronanja rumunskoga krala se je zgodila velka železniška nesreča. Dva brzovlaka, šteriva sta bila močno zasedena od ljudstva, sta zadela eden ob drugoga. Bilo je 30 mrtvij i 21 teško ranjenij. Promet je bio začasno ustavljen.

Povišanje taks na Madžarskom. Trgovsko ministrstvo je odredilo povišanje taks za poštnine, telegraf i telefon od 200 do 300%.

Kratke novice.

Na angleškom je skoro poldrügi milijon ljudi brez dela. — Pri Balaton Szent-Györgyi na Vogrskom je bila železniška nesreča. Stroj vodja (mašinista) je mrtev, 8 oseb je teško ranjenih, več pa lahko. — V New-Jorkije več kak 4 milijone ljudi priseljenih sem i samo en dober milijon je domačih. — Katoličani v Holandiji so nabrali okoli 2 milijona ranjški za otvoritev katoličanskoga vseučelišča. — Amerika je prepovedala tistim ladjam, štere vozijo alkoholne pijače (vino, žganico itd.) pristop k svojim pristaniščom.

Domača i svetovna politika.

Belgrad. V političnih krogih so mišljenja, da ne pride do odstopa cele vlade, nego se samo ništerni ministri spreminjejo pa to ešče te, da bodo sprijeti invalidskij i uradniški zakoni. — Demokrati se dosta tanačvajo v Belgradi, kak bi se naj obdržali ešče duže na vladi. „Beograjski Dnevnik“ piše, šteri ma dobre zveze z Davidovičom i Veljkovičom, da Davidovič ne popusti od svojega stališča i bo zahteval, da demokrati ministri morejo odstopiti, s tem bo prišlo do nove krize, štera bo povzročila razpad radikalno-demokratske koalicije. Edini izhod z te krize bo, da se sestavi nova volilna vlada, štero naj prevzeme Davidovič ali Stojan Protič.

Naj na vladi ostanejo liberalci v varaši Ljubljana so dali razpustiti varaško poglavarstvo, ar so nej meli večine i so dali zakon od občinskih volitev tak spremeniti, ka bi prišli páli oni k ravnaji. Siromaški delavci kakšekoli politične stranke so, so se pa združili zdej pri volitvaj, ka poterejo liberalce, zatiralce sirot. Narodni socialisti, ki se prie bili liberalci i drugo stranko osnovali, so se proti pravicam delavskoga ljudstva združili z liberalci. Pač vuk ne zgubi svoje diake, samo se zmisi.

Novo angleško vlado je sestavo Bonar-Law.

Švica je Austriji 20 milijonov frankov posodila.

Fašisti so v Neapli ostro napadnoli vlado i se odločili, da jo vržejo, če nači nej, z orožjom.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtették drága jó anyáknk temetése alkalmával részvétükkel fájdalunkat enyhíteni igyekeztek, — Fehér Ede helybeli kárpitós mester urnak odaadó támogatásáért — ezuton mondunk hálas köszönetet.

Györkös család.

Specijalna trgovina moderne konfekcije Koloman A. Šparing Varašdin trg Slobode br. 3.

priporača svoje izborno skladišče halina za gospe, gospodo i deco in veliko izbiro vsakovrstnoga platna, haline, kostüme itd. Impera garnitura za gospe i deco.

Solidna podvorba!

Singer-mašini za šivanje.

Amerikanski Singer šivalni stroji dobijo se za Prekmurje

v trgovini

BRATA BRUMEN

MURSKA SOBOTA

Cerkvena ulica 192. (poleg blorivje)

Dobijo se tudi Singer igle, olje, konci, nadomestilni deli itd. (šivalni stroji za sabole, šujstre i za familije).

Odavle se na rate (24 mesecev).

Singer šivalni stroji **BOURNE & Co.** New-York.

Tisoče ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že 25 let prijetno dišeči

Feller-jev „Elsafluid“

kot KOSMETIKUM

za nego zob, zobnega masa, glave, kot dodatek k vodi za umivanje, ker je radi svojega antiseptičnega in čistega osvježujočega delovanja najboljšega učinka. Ravno take je priljubljen kod krepke blago delujoče in

vrlo prijetno sredstvo za drgnjenje

hrbita, rok, nog in celega telesa. Je mnogo močnejši in delujočji nego Francoske žganje in najbolje sredstvo te vrste. Tisoče priznanja! Z zamotom in poštnino za vsakoga: 3 dvojnate ali 1 specijalna steklenica . 72 K

Za prodajalce:

12 dvojn. ali 4 spec. steklenice . . . . . 300 K
24 " " 8 " " . . . . . 500 K
36 " " 12 " " . . . . . 800 K

POŠTININE PROSTO na Vašo pošto. Kdor denar naprej pošlje, dobi še popust v naravi.

PRIMOT: Elsa obliž za kurja očesa 8 Kr. in Kr. 12; Elsa mentolni klinčič 16 Kr.; Elsa posipalni prašek 12 Kr.; Pravo Elsa ribje olje 80 Kr.; Elsa voda za usta 48 Kr.; Elsa kolonska voda 60 Kr.; Elsa šumskimiris 80 Kr.; Glycerin 16 in 60 Kr.; Lysol, Lysoform 48 Kr.; Kineski čaj 4 Kr.; Elsa mrčešni prašek 16 Kr.; Širup za podgane in miši po 16 i 20 Kr.

EUGEN V. FELLER, lekarnar, **STUBICA** 40-40. donja Hrovaško. Centrala št. 146.

Naznanilo.

Gledoč na zdajšnje penezne razmere bodemo obrestovali (interes davali) začnovši s 1. novembrom t. l. od stari i novi

vložb na knjižice po 5%, čistih,
za vložbe na tekoči račun

davlemo interes najugodnejše, posebno pa za vezane vložbe proti 1, 3 i 6 mesečni odpovedi.

Slovenska banka

— podružnica Dolnja Lendava. —

Podpirajte „Novine!“

Tisk: Ernest SALKANYI D. Lendava